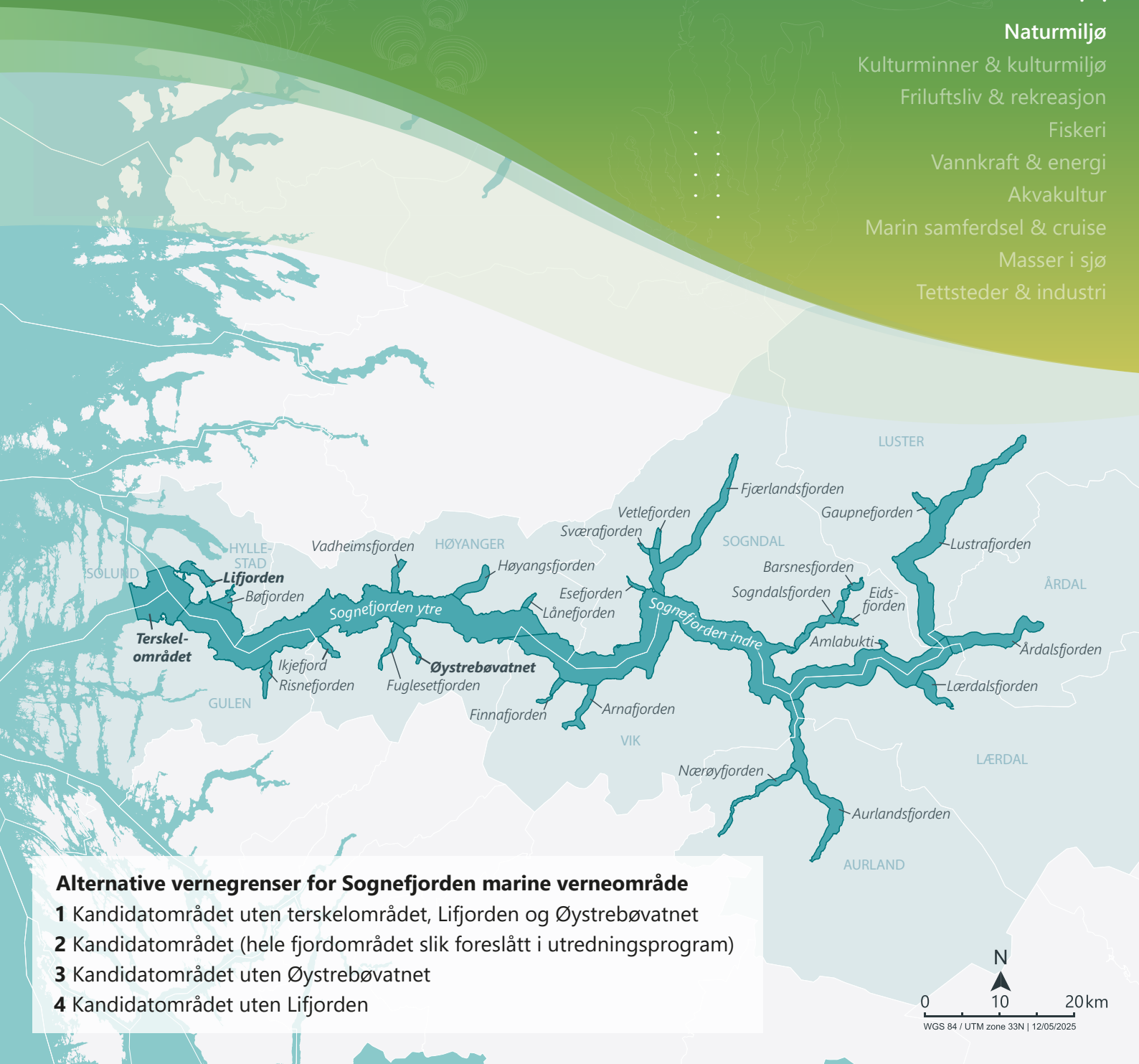

NATURMILJØ

Naturmangfold i Sognefjorden, bakgrunn for marint vern

Naturmiljø

Kulturminner & kulturmiljø
Friluftsliv & rekreasjon
Fiskeri
Vannkraft & energi
Akvakultur
Marin samferdsel & cruise
Masser i sjø
Tettsteder & industri

Alternative vernegrenser for Sognefjorden marine verneområde

- 1 Kandidatområdet uten terskelområdet, Lifjorden og Øystrebøvatnet
- 2 Kandidatområdet (hele fjordområdet slik foreslått i utredningsprogram)
- 3 Kandidatområdet uten Øystrebøvatnet
- 4 Kandidatområdet uten Lifjorden

NATURMILJØ

Naturmangfold i Sognefjorden,
bakgrunn for marint vern

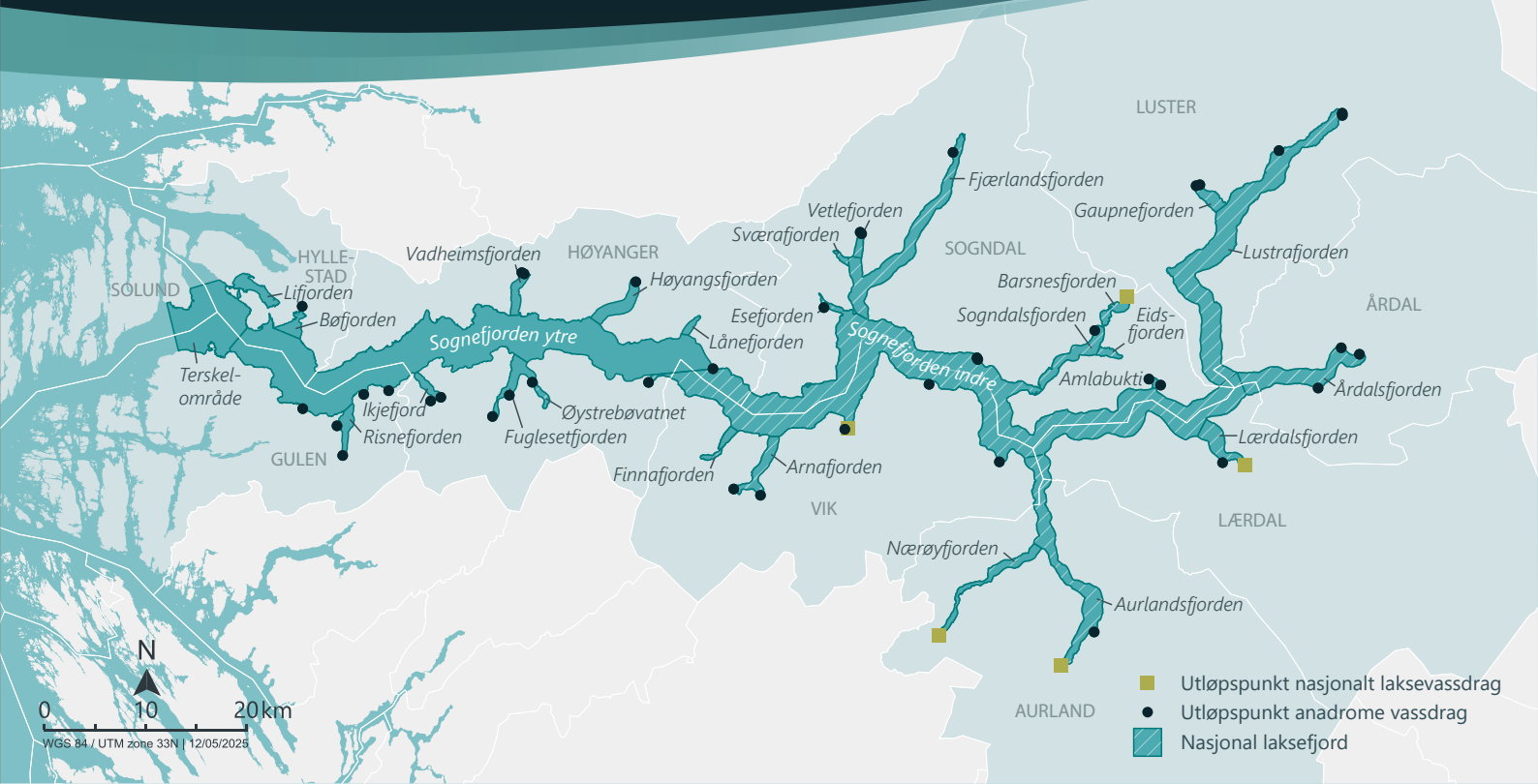
Photo: National Geographic Mapmaker

INNLEDNING

Sognefjorden er Norges lengste fjord og med største dyp på ca. 1300 meter er den også en av verdens dypeste fjorder. Fjorden er kjennetegnet av karakteristiske geologiske forhold, og et unikt marint naturmangfold med et særpreget dypvannsmiljø med en rekke sårbare naturtyper og rødlistede arter. Den dype fjordbunnen strekker seg langt innover fjorden med store flate områder dekket av et tykt lag av silt og leire. Sidene av fjorden er karakterisert av bratte fjellsider, særlig i de indre delene. Verneverdiene er knyttet både til de spesielle dypvannssamfunnene og de grunnere sidefjordene som er representative for mange av fjordene i Norge.

Vannet i de dype områdene, under terskeldypet, er forholdsvis varmt atlantisk vann med temperatur på 6-8 °C og med over 35 % saltholdighet [1,2]. Vannutskiftningen i fjorden er sterkt preget av terskler som, særlig i sidefjorder, kan bidra til oksygensvinn i bunnvannet. Noen sidefjorder har dermed naturlig lavt oksygeninnhold i bunnvannet.

Eksisterende verneområder i fjorden, inkludert naturreservat hvor ferdselsforbud beskytter sjøfugl i hekkesesongen, gir allerede noe beskyttelse av det undersjøiske marine miljøet.

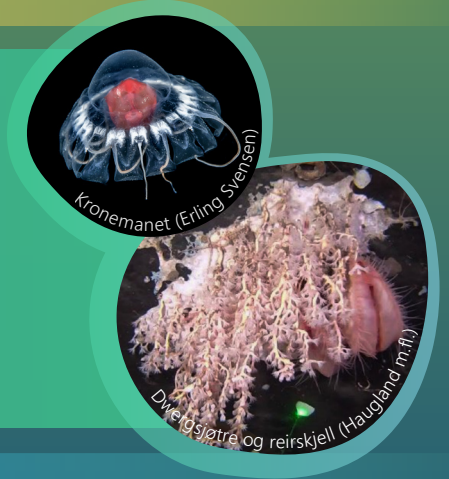
GRUNNE OMRÅDER

Naturmangfoldet i grunne områder i de indre sidefjordene og noen deler av hovedfjorden skiller seg fra dypområdene, selv om det i sidefjorder kan forekomme dypvannsarter, særlig sjøfjær, på relativt grunt vann. I disse områdene finnes ofte naturtyper som fungerer som karbonlager (regulerende økosystemtjeneste) og er viktige oppvekst-, beite- og gyteområder for flere arter av f.eks. fisk og sjøfugl. Blant disse naturtypene finner vi ålegrasenger, tareskog, deltaområder og noen bløtbunnsområder i strandsonen.

DYPE OMRÅDER

Flere arter koraller, kråkeboller og sjøanemoner finnes i ytre deler av fjorden [3,4]. Terskelområdet ved munningen av fjorden beskrives som en hotspot for rødlistede korallarter (bambuskorall, sjøtre, dvergsjøtre og kjøttkorall), som stedvis danner naturtypen hardbunnskorallskog. Koraller finnes også spredt innover fjorden på fjellvegger hvor det også flekkvis finnes tette bestander av reirskjell. På mudderbunn forekommer eksempelvis sylindersjørosebunn, sjøfjærbunn, brislingsjøstjerne og dyphavstrollhumer. Masseforekomster av kronemaneter er også observert [1].

FISK

Sognefjorden har lokale bestander av brisling, skolest og sild, hvor sistnevnte er beskyttet mot fiske i indre deler av fjordsystemet. Andre fiskebestander, som makrell, sei og torsk, vandrer mellom fjorden og havområdene utenfor. Blålange, pigghå og ål er rødlistede fiskearter som finnes i Sognefjorden. Det er registrert bestander av sjøvandrende villaks og/eller ørret i 44 vassdrag med utløp til det foreslåtte MVO i Sognefjorden. De indre delene av Sognefjorden, med sidefjordene, har status som nasjonal laksefjord.

SEL- OG HVALARTER

I Sognefjorden er det observert flere sel og hvalarter, inkludert steinkobbekolonier i Nærøyfjorden og Lustrafjorden. Andre sjøpattedyr som er observert i fjorden er nise, spekkhogger og kvitskjeving. Det er ingen registreringer av rødlistede sjøpattedyr i området.

[1] Opdahl m.fl. (2013). Sognefjorden en oppsummering av litteratur og kunnskapsstatus og fjordøkologi og vannkraftutbygging- kunnskapsinnhenting. Uni Computing Technical Report nr. 32
 [2] Trannum m.fl. (2022). Økokyst -DP Nordsjøen, Årsrapport 2021. Rapport nr. M-2279
 [3] Haugland m.fl. (2024). Sårbar, verdifull og karakteristisk natur i Sognefjorden
 [4] Buhl-Mortensen m.fl. (2017). Dyphavshabitater langt inn i landet: Nye undersøkelser av havbunnen i Sognefjorden. Naturen nr. 6: 246-251
 [5] Nesje (2024). Sognefjorden in western Norway – physiography, geomorphology, marine levels and deglaciation history. Norwegian Journal of Geology 104